

YHTENEN JUTTU

s.6

**Poistotekstiilien
keräys alkaa
ensi vuonna**

s.13

**Jätehuolto uudistuu
yhteistuumin**

s.14

**Vinkit lajitteluaseman
itsepalveluasointiin**

s.4

**TYTÄR HERÄTTELI
LAJITTELEMAAN**

Poistotekstiili on uusi muovi

Kansallisen jätelainsäädännön uudistuminen aiheuttaa myös meillä Jättekukolla mukavasti positiivista pohinää. Näemme lakimuutokset mahdollisuutena tarjota asiakkaille yhä monipuolisempia arkea helpottavia palveluita. Tämä vuosi tulee olemaan meille ennen kaikkea yhteistyön vuosi, sillä lajittelua helpottavan palvelupaletin kehittäminen vaatii näkemystä paitsi omilta asiantuntijoiltamme, myös asiakkailtamme, jäteviranomaiselta, omistajakunniltamme sekä ympäristönsuojeluviranomaisilta. Lisäksi yhteistyötä tehdään muiden jätehuoltoyhtiöiden kanssa.

Kun muovipakkausten erilliskeräys käynnistyi viitisen vuotta sitten, siinä oli jotain hyvin poikkeuksellista. Asiakkaamme olivat jo ennen keräyksen alkamista havahtuneet siihen, että valtaosa kodin sekajäteastian sisällöstä on muovipakkauksia, ja siksi erilliskeräykseen lähdettiin valtavalla innoksella. Tätä nykyä muovipakkausten lajittelu tapahtuu useassa kodissa jo ihan huomaamatta. Muovipakkausten keräysastia löytyy yhä useamman kotipihalta, ja toiset kuljettavat muovit tottuneesti lähimmälle ekopisteelle.

Vastaavanlaista intoa on tällä hetkellä havaittavissa poistotekstiilien osalta, vaikka se ei muovipakkausten kaltainen arkinen jätejäte olekaan. Poistotekstiilikeräys saadaan toden teolla vauhtiin viimeistään ensi vuoden alussa, ja tänä vuonna on vielä hyvin aikaa jalostaa lajitteluohjeita ja antaa toimialueemme asukkailla tietoa keräykseen sopivista tekstiileistä. Voit jo aloittaa tutustumisen aiheeseen tämän lehden sivuilta 3 ja 6.

Poistotekstiilin keskitetty käsittely Suomessa on uusi juttu, mutta poistotekstiilin hyödyntäminen ei sinällään ole. Varsinkin vanhempi ikäpolvi on ollut mestarillinen poistotekstiilin hyötykäytössä, kun vanhoista lakanoista on tehty matonkuteita ja lopulta matto. Syy uusiokäyttöön on ollut aiemmin pääasiassa taloudellinen, mutta nykypäivänä taloudellisuusnäkökulman rinnalle on noussut myös vastuullisuus. Toivonkin, että lukijamme saavat tästä lehdestä uusia ideoita siihen, miten voi helposti pienentää oman elämänsä ympäristövaikutuksia ja samalla helpottaa arkeaan.

KATI FÖRSTI
PALVELUPÄÄLLIKKÖ
JÄTEKUKKO OY

Sisältö	
Pääkirjoitus	2
Ajankohtaista	3
Tyttären sanat herättivät lajittelemaan	4
Jätelaista potkua jätemäärän ja kierrätyksen lisäämiseen	6
Poistotekstiilien keräys alkaa koko Suomessa vuoden 2023 alusta	6
Korjaus on kestävä trendi	7
Kodin lajitteluopas	8
Usein kysyttyä	10
Kierrätys on kestävyyslaji, johon saat tukea Jättekukolta	10
6 vinkkiä lemmikin ilmastokuorman keventämiseen	11
Näin biojätteen lajittelu sujuu helposti ja siististi!	12
Jätehuolto uudistuu yhteistuumiin	13
Lajitteluaseman itsepalveluaikana pärjää ohjeet ja opasteet huomioimalla	14
Vaarallinen jäte	16

Yhteinen juttu on Jättekukon asiakaslehti, joka ilmestyy kerran vuodessa. Lehteä voi lukea myös näköislehtenä (pdf) osoitteessa jatekukko.fi/asiakaslehti.

Painos 140 000 kpl
Päätoimittaja Kati Försti
Toimitus Mari Haikonen ja
jäteneuvonnan yhteistyöryhmä
Painopaikka Punamusta Oy, Joensuu 2022
Taitto Avidly

Jättekukko
www.jatekukko.fi
Palvelunumero 017 368 0152

Itä-Suomen jäteneuvontayhteistyössä ovat mukana kunnalliset jäteyhtiöt Jättekukko, Metsäsairila, Puhas, Ylä-Savon Jätehuolto ja Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä Ekokymppi sekä jätettä energiaksi hyödyntävä Riikinvaimo. Yhteistyössä jaamme tietoa jätehuollon palveluista, lajittelun tärkeydestä sekä autamme tekemään valintoja puhtaamman ympäristön puolesta. Tuotamme yhteistyössä Yhteinen juttu -asiakaslehteä ja vuosittain kotiin jaettavaa seinäkalendaria.

Ajankohtaista

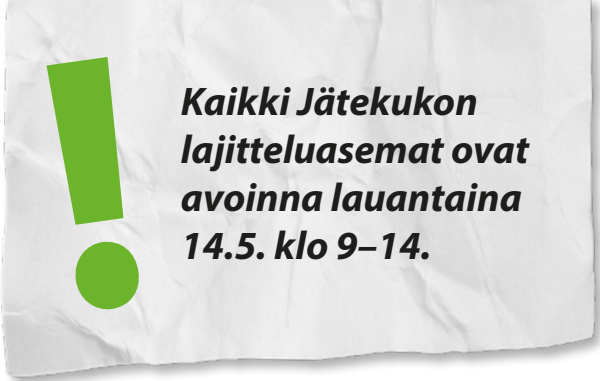
Poistotekstiilin keräystä kokeillaan Kuopiossa

Jättekukko on aloittanut poistotekstiilin keräyskokeilun Kuopiossa. Kauppakeskissä sijaitseviin keräysrullakoihin voi tuoda kuivia ja puhtaita, mutta käyttökelvottomia vaatteita ja kodintekstiilejä muovipussiin pakattuna. Tekstiilin lajittelusta huolehtii Tukeva-säätiö omista tiloissaan Kuopiossa. Jättekukko toimittaa jalostukseen kelpaavan poistotekstiilin tekstiilien jalostuslaitokseen Paimioon. Kokeilussa tutkitaan tekstiilien ominaisuuksia, testataan keräyslogistiikan toimivuutta ja luodaan keräysketjun käytänteitä.

Keräyspisteiden sijainnit Kuopiossa

- Carlson tavaratalo, keskusta
- Herman kauppapaikka, Levänen
 - K-Citymarket Kolmisoppi
 - K-Citymarket Päiväranta
 - Kauppakeskus Matkus
 - Prisma

Katso lajitteluohje osoitteesta
jatekukko.fi/poistotekstiili

KOMPOSTOIMALLA RAVINTEET KIERTOON JA PIENEMPI JÄTEMAKSU

Jättekukko myy biojätteiden ympärivuotiseen kompostointiin soveltuvia laadukkaita kompostoreita.

- Biolan Pikakompostori 220eco
- Inora Greeny -kompostori

Valitse ja tilaa
jatekukko.fi/kompostorit

Kotiinkuljetus
sisältyy
hintaan!

Valtimon lajitteluasema renkaiden päälle

Jättekukon lajitteluasema
Valtimon Ratakadulla palvelee viimeisen kerran keskiviikkona 27.4. klo 15–17. Jättekukko tuo jatkossa lajitteluasemapaivelut Valtimolle kiertävänä lajitteluasemana. Lajitteluasema saapuu S-market Valtimon pihalle 4.5. alkaen kahden viikon välein. Touko-lokakuussa lajitteluasema koostuu vaarallisia jätteitä ja sähkölaitteita vastaanottavasta keräysautosta ja kolmesta jätelavasta. Kiertävälle

lajitteluasemalle voi viedä samoja jätteitä kuin aiemmin Valtimolla toimineelle kiinteälle lajitteluasemalle. Marras- huhtikuun aikana keräysauto kiertää neljän viikon välein, ja tällöin vastaanotetaan vaarallisia jätteitä ja kodin sähkölaitteita. Keräyspäivät ja -ajat löydät tämän lehden takakannesta.

Lisätietoa kiertävästä lajitteluasemasta osoitteessa
jatekukko.fi/valtimo

TYTTÄREN SANAT HERÄTTIVÄT LAJITTELEMAAN

Luokanopettaja, kolmen tyttären äiti **Minna Mäkinen** on alkanut lajitella jätteitä tehokkaammin pikkuhiljaa. Varsinaisen lajitteluherätyksen saivat aikaan oma tytär, oma äiti, työ kasvattajana sekä biokimppa naapureiden kanssa. Nyt hän tuumaa, että kun roskis kevenee, omatuntokin kevenee.

Joensuulainen Minna Mäkinen on elänyt lapsuutensa ja nuoruutensa 1970- ja 1980-luvulla Pohjanmaalla. Hän muistelee, että silloin kaikki jätteet tuupattiin yhteen roskikseen, eikä muusta viis. Samalla hän kuitenkin muistaa, että oma äiti kompostoi, korjasi tavaroita eikä juurikaan heittänyt ruokaa pois.

”Oma äitini on ollut aina ekologinen ja elänyt nuukasti. Äiti teki esimerkiksi ylijääneistä keitetyistä perunoista aina paistinperunoita. Ihailenkin entisajan talouksia, joissa kaikki käytettiin hyväksi eikä mitään heitetty turhaan pois.”

Mäkisen oman perheen lajittelu- ja kierrätysinto koheni oikeastaan vasta yhdeksän vuotta sitten, kun perhe muutti omakotitaloon Joensuun Mutalaan. Aiemmassa kerrostalokodissa ei tuolloin vielä kerätty muovia eikä biojätettä.

Minnan biojätteen keräysherätyksen sai aikaan oma tytär Aina nelisen vuotta sitten. Tyttö tuli kerran koulusta kotiin ja kertoi, että opettaja oli tunnilla kysynyt, kenen kotona kerätään biojätettä. Aina ei ollut voinut nostaa kättä, ja se hävetti häntä kovasti.

”Siitä tuli sellainen olo, etten enää voi laittaa banaaninkuoria, kahvipusseja tai ruuantähteitä poltettavaan jätteeseen, vaan pitää toimia esimerkkinä.”

Samaan aikaan postilaatikkoon tuli sopivasti jätehuoltoyhtiön biokimppamainos. Minna kyseli heti naapureilta, lähtisivätkö he biokimppaan. Kaikki näyttivät vihreää valoa, joten hän tilasi biokimppa-astian neljää perhettä varten.

Perhe lajittelee nyt kaiken

Minna kertoo, että tuntui mahtavalta aloittaa biojätteen keräys. Omatunto ei enää soimannut sen suhteen. Kun lajittelukärpänen puraisi syvemmin, perhe alkoi kerätä kierrätettävää tavaraa ja eri jätelajeja ulkovarastoon. Tyhjennysrumba hoitui kerran kuussa.

”Sitten huomasin, että varastoon alkoi tulla hiiriä, vaikka kaikki purkit ja purnukat oli huuhdeltu. Päätimme saman tien siirtää kaikki keräysastiat sisälle ja viedä jätteet keräyspisteelle useammin eli 1–2 kertaa viikossa. Se on toiminut.”

Joensuun Prisman edustalta löytyy kaikki perheen tarvitsemat keräyspisteet, myös muovin keräyspiste. Perhe lajittelee nyt kaiken: biojätteen, poltettavan jätteen eli sekajätteen, muovit, lasin, metallin, kartongin, vaaralliset jätteet sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteet.

Minna Mäkinen kannustaa kuluttamaan vähemmän sekä lainaamaan ja kierrättämään enemmän. ”Olen itse aina ollut keräilijä, mutta yritän päästä siitä irti. Minusta on mahtavaa, jos vaikka joku kirja tai vaate kiertää ihmiseltä toiselle, esimerkiksi vaatelainamot ovat tosi IN.”

Samalla kun perhe suuntaa ruokaostoksille, tyttäret piipahtavat usein vaateostoksille SPR:n Kontti secondhand-myymälään. Pari kertaa vuodessa perhe vie hajonneita sähkölaitteita sekä puutarha- ja haravointijätteitä jätekeskukselle.

Lajittelun voi aloittaa helpoimmasta päästä

Minna kertoo, että perheestä hän on se, joka muistaa parhaiten ottaa jätteet mukaan ennen kauppareissua. Muita pitää välillä muistutella asiasta.

Lajittelu on muuten sujunut Minnan mielestä luontevasti. Hän itse tarkistaa, että pussit eri jätelajeille ovat keittiössä paikallaan.

”Tytötkin lajittelevat roskia sekä huuhtelevat ja litistävät purkkeja mutta saattavat kerätä ne hellan kummalle, josta minä laittelen ne eteenpäin oikeisiin astioihin ja pusseihin.”

Lajittelun arjen haasteena on perheen vähän turhan pieni keittiö. Laajennettu rintamamiestalo on 1950-luvulta. Perhe tekee niin, että kun tulee vieraita, jätteet viskataan auton perälle tai

varastoon hetkeksi, koska muuten keittiö tuntuu liian epäsiistiltä.

Minna kertoo, ettei aina tiedä, mikä jäte kuuluu mihinkin keräykseen. Hän toivoisikin, että kaikissa pakkauksissa joskus vielä lukisi, miten ne kierrätetään. Entäs jos ei oikein tiedä, mistä lajittelun aloittaisi?

”Kannattaa miettiä, mistä olisi itselle helpointa aloittaa. Itseään voi myös motivoida niin, että miettii, minkälaisen jättekasan haluaa jättää lapsilleen ja lapsenlapsilleen. Lajittelu ei vaadi juurikaan investointeja, vaan ainakin meillä lähinnä keräyspussukoiden sietokykyä ja luovuutta”, Minna rohkaisee.

Aina on toivoa – ja suuntana kestävä elämäntapa

Minna on herännyt vastuullisempaan arkeen myös ammattinsa takia. Hän kävi Opettajat kestävä kehityksen muutosagentteina -koulutuksen kolme vuotta sitten. Samaan aikaan perheen nyt 17-vuotias esikoistyttö jätti punaisen lihan pois ruokavalioistaan. Se on osaltaan muuttanut perheen ruokailutapoja ja ostoskäyttäytymistä.

”Silloin itselleni heräsi laajemmalti se ajatus, ettei pitäisi ostaa turhaa, remontoida remontin vuoksi, syödä liikaa punaista lihaa tai seisoa suihkussa pitkään, sillä tämänhetkisillä kulutustottumuksilla yhteinen maapallomme ei kestä.”

Minna pitää tärkeänä sitä, että kouluilla on kestävä kehityksen suunnitelmat ja työryhmät, ja jäteneuvojat käyvät kouluilla kertomassa, miten kierrätetään ja millä tavalla kiertotalous toimii.

”Ostin omaan luokkaan lajittelukorit syksyllä. Niissä on jätelajien nimilaput tavutettuina, koska opetan ensimmäistä luokkaa. Lajittelu on hyvin tärkeää oppilaille, he eivät halua heittää roskia väärin paikkoihin.”

”Vanhempien ja opettajien tehtävä onkin opettaa lapsille kestävä elämäntapa – ja oppia se toki ensin itse. Pitääpäs muuten kysyä koulussa, kuinka monen kotona kerätään biojätettä”, Minna naurahtaa ja iskee silmää.

Sitten hän vakavoituu: ”Ihmisten olisi hyvä ymmärtää, että vähemmälläkin tulee toimeen. Toivoa menettämättä. Kun toimimme yhdessä kestävä kehityksen eteen, niin hyvä tästä vielä tulee!”

Jätelaista potkua jätemäärän vähentämiseen ja kierrätyksen lisäämiseen

Uusi jätelaki ja niitä täydentävät asetukset ovat tulleet voimaan viime vuoden aikana. Muutoksilla pyritään vähentämään jätteiden määrää, lisäämään tavaroiden ja materiaalien uudelleenkäyttöä ja kierrätystä. Esimerkiksi yhdyskuntajätteen kierrätysasteen tulisi nousta vuoteen 2035 mennessä 65 prosenttiin. Nyt yhdyskuntajätteen kierrätysaste on meillä 42 prosenttia. Haaste on iso meille kaikille. Yhdyskuntajätettä tulisi lajitella kiertoon entistä huolellisemmin kodeissa, mutta myös hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnassa.

Jätelain muutos lisää lajittelumahdollisuuksia; uudistus tuo nykyistä useammalle kotitaloudelle entistä parempia jätehuoltopalveluja. Oma kunnan jätelaitos järjestää kaikissa taajamissa biojätteen ja pakkausjätteiden keräyksen isoimmille kiinteistöille. Pakkausjätteiden keräyksen järjestämisestä on sovittu kuntien ja pakkaustuottajien välisellä yhteistyösopimuksella. Tämä on erinomaisen hyvä uudistus, sillä etenkin niillä alueilla, joilla kunta jo nyt hankkii asukkaan puolesta jätteen kuljetukset, saa asukas kaiken jätehuoltoon liittyvän palvelun ”yhdelta luukulta”.

Kierrätysasteen nostotalkoissa asukkaan tehtäväksi jää tarkastella omaa jättekäyttäytymistä kriittisesti. Jos parannettavaa on jätemäärän vähentämisessä ja lajittelun lisäämisessä, on sen eteen nähtävä pieni vaiva. Oman kunnan jätelaitos kyllä antaa tähän tukea esimerkiksi maksuttomalla lajitteluneuvonnalla. Parhaimmillaan tuki on myös taloudellista; lajittelemattoman sekajäteastian tyhjennys voi olla kalliimpaa ja lajiteltujen hyötymateriaalien keräys edullisempaa asukkaalle.

Asukas voi luottaa siihen, että oman kunnan jätelaitos on asukasta, ympäristöä ja taloutta huomioiva kiertotalousasiantuntija. Se ei vain tuo asukasta lähelle jätehuoltopalveluja, vaan samalla se edistää julkisilla hankinnoilla ja alueellisilla kiertotalousratkaisuilla resurssitehokkuutta sekä hillitsee ilmastonmuutosta. Nämä teot satavat suoraan aluetalouden laariin, kun jätehuollon asukashinnat pysyvät kurissa ja asukkailta jää raahaa muiden palvelujen kuluttamiseen.

Jotta lajittelutalkoot eivät jäisi vain kotitalouksien ja kuntien harteille, olisi hyvä, että yksityiset jätealan yritykset motivoisivat myös palvelu- ja elinkeinotoimijoita järjestämään oman jätehuoltonsa ajan tasalle. Kuluttajaa usein ihmetyttää se, miksi vaikkapa yrityksissä, toimistoissa, julkisissa tiloissa tai majoituspalveluissa ei ole samanlaisia lajittelumahdollisuuksia kuin kodeissa.

Uuden lain myötä jätekuljetustyötä tulee olemaan aikaisempaa enemmän. Jätelakiin on kirjattu kunnille myös vaatimus tehdä kuljetushankinnat niin, että kaikenlaiset – myös pienemmät paikalliset – kuljetusyritykset menestyisivät kilpailutuksissa. Kuntien jätelaitokset tekevät yhteistyötä kuljetushankintojen kehittämiseksi. Muutosten onnistunut läpivienti edellyttää kaikilta jätealan toimijoilta hyvää vuoropuhelua ja yhteistyötä.

KAISA HALME | VIESTINTÄ
SUOMEN KIERTOVOIMA RY KIVO, EDUSTAA JULKISTA
JÄTEHUOLTOA JA KUNTIEN JÄTELAITOKSIA

Poistotekstiilien keräys alkaa koko Suomessa vuoden 2023 alusta

Valtioneuvoston uuden jäteasetuksen mukaan käyttökelvottomien mutta puhtaiden ja kuivien eli niin kutsuttujen poistotekstiilien keräys on aloitettava koko maassa vuoden 2023 alusta alkaen. Poistotekstiilejä on kerätty jo Etelä-Suomessa kehitys- ja suunnitteluhankkeiden yhteydessä joitakin vuosia.

Poistotekstiileillä tarkoitetaan rikkinäisiä, virttyneitä tai muuten käyttökelvottomia vaatteita ja kankaita, jotka ovat kuitenkin puhtaita ja kuivia. Poistotekstiiliin keräykseen käyvät takit, housut, hameet ja paidat sekä lakanat, pyyhkeet ja pöytäliinat.

Sen sijaan sekajätteeseen kuuluvat jatkossakin matot, peitot, tyynyt, pehmusteet, pehmolelut, sukat, alusvaatteet ja käyttökelvottomat laukut, vyöt ja kengät. Poistotekstiilien keräykseen eivät sovellu myöskään tekstiilit, jotka ovat kosteita, homeisia, likaisia tai joissa on tuholaisia tai jotka haisevat voimakkaasti.

Hyväkuntoiset ja käyttökelpoiset vaatteet sekä kodintekstiilit kannattaa edelleen laittaa myyntiin kirpputoreille. Vaihtoehtoisesti ne voi lahjoittaa uudelleenkäyttöön tai viedä hyväntekeväisyysjärjestöjen vaatteidenkeräykseen. Niitä voi myös korjata ja tuunata uuteen käyttöön sopiviksi.

Poistotekstiilien koejalostuslaitos valmistui viime marraskuussa Paimioon. Koelaitoksen tavoitteena on kehittää poistotekstiileille paras mahdollinen käsittely. Varsinainen koko Suomen poistotekstiilit käsittelevä jalostuslaitos rakennetaan Turkuun, ja sen toiminta alkanee vuoden 2025 aikana.

Poistotekstiilien jalostuslaitoksessa tekstiilit lajitellaan materiaalin mukaan. Kuidut avataan mekaanisesti, ja lopputuloksena saadaan kierrätyskuitua teollisuuden raaka-aineeksi. Kierrätyskuidusta voidaan valmistaa esimerkiksi lankaa, kuitukangasmateriaaleja, eristeitä, akustiikkalevyjä, suodatin-kankaita ja komposiitteja.

KORJAUS ON KESTÄVÄ TRENDI

OHJE JA KUVAT ANNI IGNATIUS

Mikkeliläiselle Anni Ignatiukselle jokainen vaate ansaitsee tulla korjatuksi. Käsityövaikuttajana tunnettu kolmen lapsen äiti rohkaisee tarttumaan neulaan ja lankaan taitotasosta huolimatta – tärkeintä ei ole korjauksen ulkonäkö, vaan käyttöiän pidentäminen.

Jopa rikkinäiset sukat voi paikata!

KORJAA TRIKOOVAATTEET TILKUILLA HELPOSTI

Joustavat trikoovaatteet reikiintyvät helposti arjessa. Voit paikata trikoovaatteiden reiät helposti langalla ja neulalla. Paikkakangasta saat muista rikkinäisistä vaatteista tai trikootilkuista.

Käyttämällä vaatetta 9 kuukautta pidempään ennen uuden ostamista sen hiili-, vesi- ja jätejalan jälki pienenee 20–30 prosenttia. Korjaamalla vaatteet säästät rahaa sekä luonnonvaroja.

Tarvitset

- Trikootilkkuja
- Nuppineuloja
- Neulan
- Lankaa
- (Parsinsienien)

Vinkki! Paikkaa aina vaatteet mahdollisimman samanlaisella kankaalla ja langalla kuin mitä alkuperäinen vaate on. Näin paikkakangas käyttäytyy pesussa samalla tavalla kuin muukin vaate.

Vinkki! Voit käyttää paikkauksessa ompelulankaa kaksinkertaisena. Voit myös käyttää kirjontalankoja tai muita puuvillalankoja.

1. Leikkaa trikookankaasta useamman sentin isompi paikkapala kuin mitä vaateen reikä on. Jos kangas on kulunut, ota sen kokoinen paikka, joka ylittää kuluneenkin alueen yli.

2. Asettele paikkakangas reiän päälle. Neulaa se nuppineuloilla kiinni vaatteeseen. Kun kaikki neulat osoittavat samaan suuntaan, on ommellessa helpompi vältellä neulan osumia. Voit käyttää kiinnittämiseen myös kaksipuoleista tukikangasta tai kankaiden väliaikaiseen kiinnitykseen tarkoitettua liimapuikkoa.

3. Tee langan päähän solmu. Ompela paikkakangas etupistoilla tai pykäpistoilla kiinni vaatteeseen muutaman millin päästä paikkakankaan reunasta. Venytää vaatetta ja paikkaa hieman ommellessa, jolloin ommel ei kiristä vaatteessa liikaa. Voit käyttää apuna myös parsinsientä, joka tukee paikkattavaa aluetta vaateen alla ompelun aikana.

4. Päättelä lanka hyvin ja ota vaate takaisin käyttöön!

Anni innostui käsitöistä jo varhain. Hän alkoi virkkaamaan 7-vuotiaana, ja siitä lähtien käsityöt ovat kuuluneet elämään erottamattomasti. Vuonna 2014 Anni valmistui luokanopettajaksi ja alkoi opettamaan käsitöitä, ja pitää nykyisin suosittua käsityöaiheista Instagram-tiliä @sormustin sekä samalla nimellä kulkevaa käsityöblogia. Instagramissa Anni rohkaisee ihmisiä jakamaan korjauksiaan tunnisteella #korjauskeskiviikko. Käsitöiden tiimoilta on syntynyt myös ohjeita eri lehtiin ja Korjaa kauniiksi -niminen kirja.

EI SE ULKONÄKÖ, VAAN TARKOITUS

Korjauksessa Anni kehottaa kaikkia tarttumaan neulaan ja lankaan – oli taitotasoa millainen tahansa. ”Helposti ajatellaan, etten kuitenkaan osaa. Kuitenkin vaateen ollessa jo rikki, ei haittaa, jos ei synny priimaa. Suunta on vain ylöspäin, jos vaateen käyttöikää saa jotenkuten pidennettyä.”

Annin mielestä kaikenlainen käyttöiän pidentäminen on plussaa – oli kyse sitten viikoista tai vuosista. ”Lastenvaatteisiin olen saanut korjauksella lisää käyttöaikaa kahdesta viikosta useisiin vuosiin. Kesto riippuu aina vaateen käytötavasta sekä vaateen ja paikkauksen laadusta. Tärkeintä kuitenkin on, että käyttöikä lisääntyy edes hieman.”

Korjaus saa näkyä vaatteessa. Tällä hetkellä visible mending -korjaustekniikka on nousussa, minkä seurauksena korjausta ei edes yritetä piilottaa. ”Itse vertaan vaateen korjauksia kasvojen ryppyihin – ne ovat elettyä elämää ja saavat näkyä vaatteessa. Näkyvä korjaus on myös tietynlainen statement ja mielipiteen ilmaus – vaatteita saa ja pitää korjata!”

Annin perheessä vaatteet pysyvät käytössä vuosia. Esimerkiksi muutam lastenhousut ovat korjauksen

myötä olleet käytössä kaikilla perheen nyt 3-, 5- ja 9-vuotiailla lapsilla. Lisäksi Anni on antanut useita uusia mahdollisuuksia lempifarkuilleen. ”Sain farkut ystävältäni. Olen korjannut niitä nyt kolmesti, ja farkut ovat olleet käytössäni nyt reilut kaksi vuotta. Edellisellä omistajallaan ne olivat käytössä vuosia.”

KÄYTÄ JA HUOLLA RAKKAUDELLE

Jos vaatteita hankkii uutena, kannattaa satsata laatuun, sillä laadukkaita vaatteita on helpompi korjata ja vaate säilyy käytössä pidempään. Jos tietoa laadukkaista materiaaleista ei ole, Anni neuvoo hypistelemään vaateen kangasta. ”Onko kangas ohutta vai jämää? Nukkaantuuko kangas helposti? Kannattaa myös opetella perustiedot eri materiaaleista. Tosi ohuet kankaat menevät rikki helposti ja ovat hankalia korjata. Esimerkiksi akryylia kannattaa välttää.”

Kun vaate on tullut tiensä päähän eikä korjaus enää onnistu, niille voi antaa täysin uuden elämän uudessa muodossa. Annin käsissä korjauskelvottomista vaatteista syntyy esimerkiksi kestotalouspaperia ja -rättejä ja matonkuteita. Käyttö- ja korjauskelvottomista farkuista on tehty kuteita ja paikkoja, ja takataskuista on askarreltu nyt viisi vuotta käytössä ollut joulukalenteri.

Vaatehuollossa Annilla on kestävä kultainen sääntö jaettavaksi: ”Osta vain lempi-vaatteitasi, sillä tosi ihania vaatteita jaksaa huoltaa hyvin. Tuuleta vaatteita pesun sijaan. Käännä vaate nurinpäin pesun ajaksi. Noudata pesuohjeita. Korjaa reiät mahdollisimman aikaisin – pieni reikä on helpompi korjata kuin iso.”

VIE KIINTEISTÖN KERÄYSASTIAAN TAI EKOPISTEELLE

KIITOS KUN LAJITTELET!

MUOVIPAKKAUKSET

- Elintarvikkeiden muoviset pakkaukset kuten jogurttipurkit, voirasiat sekä leikkele-, juusto- ja valmisruokapakkaukset
- Pesuaine- ja shampoopakkaukset
- Muovipullot, -kanisterit ja -purkit (mieluiten litistettyinä)
- Muovikassit, -pussit ja -kääreet
- EPS-pakkaukset (styrox)

Huuhtaise kylmällä vedellä ja kuivata tai pyyhkäise paperilla. Laita korkit ja kannet keräykseen irrallaan. Poista pakkauksesta helposti irti lähtevät etiketit, hintalaput ja tarrat. Laita likaiset pakkaukset ja muu muovi sekajätteeseen.

► **Hyötykäyttö:** Kukkaruukkuja, tiski- ja WC-harjoja, muovipusseja ja jätessäkkejä.

VAATTEET JA TEKSTIILIT

- Vaatteet, asusteet ja vyöt
- Kodintekstiilit
- Laukut ja kengät
- Lelut

Vain ehjät ja puhtaat tekstiilit pussiin suljetuina. Laita pysyvästi likaantuneet, rikkiäiset, homeiset ja määrät tekstiilit sekajätteeseen.

► **Hyötykäyttö:** Uudelleenkäyttöön ja pieni osa materiaalikäyttöön esim. rätteinä teollisuudessa.

KARTONKIPAKKAUKSET

- Kartonkitölkit, kuten maito- ja mehutölkit (myös alumiinivuoratut)
- Keksi- ja muropaketit, pizzalaatikat
- Jauhopussit, ikkunalliset leipäpussit ja muut kuitupakkaukset
- Munakennot
- WC- ja talouspaperirullien hylsy
- Käärepaperit, kuten kopiopaperin kääreet
- Pahvilaatikat, aaltopahvi, voimapaperi
- Paperipussit ja -kassit

Huuhtaise nestepakkaukset ja elintarvikkeita sisältäneet pakkaukset kylmällä vedellä ja valuta kuiviksi. Litistä ja pakkaa tiiviisti. Laita muovikorkit muovipakkausten keräykseen ja likaiset pakkaukset sekajätteeseen.

► **Hyötykäyttö:** Kirjekuoria, kartonkipakkauksia, aaltopahvia ja erilaisia kartonkihylsyjä.

LASIPAKKAUKSET

- Lasipurkit
- Pantittomat lasipullot

Poista korkit ja kannet. Huuhtaise pakkaukset kylmällä vedellä. Etikettejä ja kaulusrenkaita ei tarvitse poistaa. Laita muu lasi yksittäisinä kappaleina sekajätteeseen, isommat erät lajitteluasemalle.

► **Hyötykäyttö:** Uusia lasipurkkeja ja -pulloja sekä rakentamiseen vaahtolasia.

METALLI

- Metallipurkit, -korkit ja -kannet sekä sulkimet
- Pantittomat juomatölkit
- Alumiinifoliot ja -vuodat
- Tuikkujen ja ulkotulien kuoret
- Tyhjä ja kuivat maalipurkit
- Metalliesineet
- Paineettomat aerosolipurkit
- Kattilat, paistinpannut, aterimet, sakset
- Metalliset koriste-esineet
- Naulat, ruuvit, helat, käsityökalut

Huuhtaise kylmällä vedellä elintarvikkeita sisältäneet metallipakkaukset. Vie isot metallit lajitteluasemalle.

► **Hyötykäyttö:** Uusia metallipakkauksia, polkupyöränrunkoja, lapioita ja autonosia.

PAPERI

- Sanoma- ja aikakauslehdet
- Mainosposti ja esitteet
- Kirjekuoret (myös ikkunalliset)
- Kirjojen sisäsivut
- Kopiopaperit ja tulosteet
- Valkoiset piirustus- ja lehtiöpaperit

Vain puhtaita ja kuivia materiaaleja. Niittejä ja paperiliittimiä ei tarvitse poistaa.

► **Hyötykäyttö:** Sanomalehtipaperia sekä WC- ja käsipyyhpaperia.

VIE KOMPOSTORIIN TAI BIOJÄTTEEN KERÄYSASTIAAN

BIOJÄTE

- Hedelmien ja vihannesten kuoret
- Ruuantähteet
- Kahvin porot, teepussit ja suodatinpaperit
- Talouspaperit ja lautasliinat ruokailun yhteydessä
- Kukkamulta, kasvit
- Kalanruodot, pienet luut
- Jäähtyneet ja jähmettyneet rasvat
- Munakennot revittyinä
- Lemmikkieläinten puu- pohjaiset kuivikkeet, kuten purut ja pelletit, sekä ulosteet pakattuina biohajoavaan pussiin

Imeytä nesteet. Pakkaa biojäte paperi-, sanomalehti- tai biohajoavaan pussiin ennen keräysastiaan laittamista.

► **Hyötykäyttö:** Biokaasua sähkön ja kaukolämmön tuotantoon. Ravinteikas jäännös maatalouteen lannoitteeksi.

VIE SEKAJÄTEASTIAAN

SEKAJÄTE ENERGIAKSI

- Hygieniatuotteet, kuten kertakäyttövaipat, kuukautissuojat, pumpulipuikot
- Likaiset elintarvikepakkaukset
- Purukumit
- Rikkiäiset vaatteet, kengät, vyöt, laukut ja lelut
- Nahka, keinoahka, kumi
- Tyynyt, täkit, lemmikkien pedit
- Muovitavarat
- Juomalasit ja kuumuuden kestävä lasiastiat
- Peilit, ikkunalasin palat
- Posliini ja keramiikka
- Lahjapaperit
- Pölynimuripussit ja siivousjätteet
- Hehku- ja halogeenilamput sekä sulakkeet
- Ruokaöljy tiiviisti suljetussa muovipullossa
- Tuhka ja tupakantumpit

Palamattomia materiaaleja, kuten lasia ja keramiikkaa, voi laittaa sekajätteeseen yksittäisinä kappaleina. Isommat erät lajitteluasemalle.

► **Hyötykäyttö:** Sekajäte hyödynnetään energiaksi ekovoimalaitoksessa.

VIE LAJITTELUASEMALLE

Patjat ja huonekalut, tasolasit ja peilit, puujäte, metalli, kyllästetty puu, kipsilevyt, muovit ja styrox, eristevilla, betoni, tiili ja posliini, vaaralliset jätteet ja sähkölaitteet.

LAJITTELE OIKEIN JA VIE KERÄYKSEEN

SÄHKÖLAITTEET

Kauppoihin uuden laitteen oston yhteydessä tai lajitteluasemalle sekä muihin tuottajayhteisöjen hyväksymiin vastaanottopaikkoihin **kotitalouksista maksutta**

- Kodinkoneet, kuten kylmälaitteet, liedet, pesukoneet
- Pienkoneet, kuten kahvinkeitin, sähköhammasharjat, vatkaimet, paahtimet
- Kodin elektroniikka, kuten TV:t, tietokoneet, soittimet, puhelimet
- Lamput ja valosarjat
- Sähkötyökalut
- Tarkkailu- ja valvontalaitteet sekä lämmityksen säätölaitteet

VAARALLINEN JÄTE

Lajitteluasemalle **kotitalouksista maksutta**

- Kovettumattomat maali-, liima- ja lakkajätteet
- Paineppakkaukset, kuten aerosolipullot (hölsky tai pihisee)
- Liuottimet kuten tärpätti, tinneri ja asetoni
- Ajoneuvojen ja työkonien akut
- Käytetyt öljyt, öljyiset jätteet (esim. trasseli) ja öljynsuodattimet
- Kasvinsuojelu- ja torjunta-aineet sekä niiden pakkaukset
- Puunsuoja- ja kyllästysaineet
- Siivous- ja desinfointiaineet, jotka on merkitty varoitusmerkeillä
- Tuoksut (esim. hajuvädit) ja kynsilakat
- Maalausvälineiden pesuvedet
- Kyllästetty puu

PARISTOT JA PIENAKUT

Kauppoihin **kotitalouksista maksutta**

- Alkali-, litium- ja nappiparistot
- Ladattavat akkuparistot
- Kännykän, läppärien, kameroiden ja ladattavien työkalujen akut
- UPS-, aurinkokennojen ja hälytysjärjestelmien akut

Teippaa käytöstä poistettujen paristojen ja akkujen navat. Pussita vuotaneet paristot.

LÄÄKEJÄTE

Apteekkeihin **kotitalouksista maksutta**

- Tabletit omassa liuskoissaan tai irrallisina läpinäkyvässä pussissa
- Jodia ja bromia sisältävät lääkkeet sekä solusalpaajat omassa pakkauksissaan
- Nestemäiset lääkkeet, voiteet ja suihkeet omassa pakkauksissaan
- Elohopeakuumemittarit pakattuina
- Neulat ja piikit pakattuina

Katso tarkemmat lajitteluohjeet: jatekukko.fi/lajitteluohjeet

USEIN KYSYTTYÄ

Kodin pihapiirissä olevaan jäteastiaan ei sovi laittaa mitä tahansa. Varsinkin vaaralliset tai isokokoiset jätteet aiheuttavat jätteen käsittelyssä vaaratilanteita ja laitteiston tukoksia. Puuttuuko listalta jäte, jonka lajittelua pohdit? Katso, löytyykö se osoitteesta jatekukko.fi/lajittelu.

Aerosolipullo ► Lajitteluasemalle tai keräysautoon vaarallisena jätteenä, jos vähänkin hölskyy tai pihisee suutinta painettaessa.

Grilli, myös kaasugrilli ► Lajitteluasemalle metallinkeräykseen, sähkögrilli sähkölaitteiden keräykseen.

Hylly, kirjahylly, muut puiset huonekalut ► Lajitteluasemalle puujätteenä.

Ilmapatja ► Palasina sekajätteeseen, kokonaisena lajitteluasemalle. Sähköpumpu sähkölaitteiden keräykseen.

Ikkunalasi, peililasi, lasiastia ► Sekajätteeseen pakattuna niin, ettei aiheuta vaaraa. Isot määrät lajitteluasemalle.

Kaappi, kaapisto ► Lajitteluasemalle, saranat ja muut metalliosat metallinkeräykseen.

Kaasupatruuna ► Lajitteluasemalle tai keräysautoon vaarallisena jätteenä.

Kaasupullo ► Palauta myyjälle.

Kiuaskivet ► Lajitteluasemalle.

Lamput ► Hehkulamppu ja halogeenilamppu sekajätteeseen, led- ja loistelamppu sähkölaitteiden keräykseen.

Lastenrattaat ja -vaunut ► Lajitteluasemalle, metallirungot metallinkeräykseen.

Matto ► Sekajätteeseen, isot lajitteluasemalle.

Muste- ja värikasetti ► Tyhjänä sekajätteeseen, muuten lajitteluasemalle tai keräysautoon vaarallisena jätteenä.

Ovi ► Lajitteluasemalle.

Paristot ► Kauppojen paristonkeräyslaatuihin.

Patja, joustinpatja ► Lajitteluasemalle.

Pyykinhuupestusaine ► Lajitteluasemalle metallinkeräykseen.

Sohvat ja nojatuolit ► Lajitteluasemalle.

Suksiboksi ► Lajitteluasemalle.

Sukset, sauvat, kävelysauvat ► Palasina sekajätteeseen, muuten lajitteluasemalle.

Sähköjohdot, kaapelit, jatkojohdot ► Sähkölaitteiden keräykseen.

Kierrätys on kestävyyslaji, johon saat tukea Jätekuukolta

Kun haet tietoa Jätekuukon verkkosivuilta, osallistut koulussa, oppilaitoksessa tai vapaa-ajalla Jätekuukon ympäristökouluttajan lajitteluinfoon tai kysyt neuvoja Jätekuukon asiantuntijoilta, olet saanut kierrätysvalmennusta.

Kierrätysvalmennus on kuntien jätelaitosten neuvonta- ja kasvatusyötä jätteiden vähentämiseksi ja niiden hyödyntämiseksi. Kierrätysvalmennusta on tarjolla monessa muodossa kaikille jätteitä tuottaville suomalaisille. Useimmat jätelaitokset julkaisevat asukkaille jaettavia tiedotteita, lehtiä, seinäkalentereita, esitteitä tai muita painotuotteita. Etenkin lapsia ja nuoria neu-

votaan draamallisin keinoin; lajittelusta on tehty mm. videoita, pelejä ja teatteria. Lainattavissa on maksutta jopa käsinukkeja. Neuvonta keskittyy ohjaamaan asukkaita jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen. Asukkaiden tulee lisäksi saada kunnan jätelaitokselta tietoa siitä, miten eri jätteet lajitellaan ja miten ne tulee toimittaa jätteen vastaanottoon.

Treenataan yhdessä kierrätyslihakset, jotta meillä kaikilla riittää viisautta ja tahtoa toimia arjessa fiksusti ja ympäristöä säästään!

Tutustu Jätekuukon tarjoamaan neuvontaan osoitteessa jatekukko.fi/neuvonta

6 VINKKIÄ LEMMIKIN ILMASTOKUORMAN KEVENTÄMISEEN

Millaisia kuluttajia lemmikit ovat? Omistajansa kaltaisia. Lemmikinomistajat kuluttavat lemmikkeihin yhä enemmän. Lemmikin kuluttaman ruuan, tarvikkeiden ja liikkumisen ympäristövaikutuksiin on mahdollista vaikuttaa samoilla keinoilla kuin ihmistenkin. Pienennä siis hiilijalanjäljen ohella hiilitassunjälkeä.

1. Ennakoi

Valmistaudu uuden perheenjäsenen tuloon ennakoimalla välttämättömät tarpeet. Tee löytöjä kirppisryhmistä ja kuluttajien välisistä kauppapaikoista. Eri kanavien hakuvahdit ovat käteviä, sillä ne tekevät etsimistyön puolestasi.

2. Kierrätä

Tarpeet ja mieltymykset voivat lemmikin elinkaaren aikana muuttua. Muistathan laittaa tarpeettomat tarvikkeet kiertoon pian. Tarjoat samalla toiselle lemmikinomistajalle mahdollisuuden hankkia käytettyä uuden sijaan.

3. Valitse ekologisia tuotteita

Kun tarvitset uutta, suosi luonnonmukaisia materiaaleja. Kestävyys on tuotteelle eduksi, sillä silloin sen elinkaari on pidempi ja uudelleenkäytön mahdollisuudet paremmat.

4. Suosi lähellä tuotettua ruokaa

Suomessa toimii useampi lemmikinruokavalmistaja, ja joillakin on oma tehtaanmyymälä. Tutki, voisiko lihaa syöväle lemmikillesi sopia lemmikinruoka, jossa on hyödynnetty lihateollisuuden sivuvirtatuotteita.

Vertaa myös ruokien pakkausmateriaaleja. Vältä öljypohjaista muovia ja suosi kierrätettäviä paperi-, kartonki- ja metallipakkauksia.

5. Kävele, pyöräile, käytä julkista liikennettä

Lähelle pääsee helpommin omin voimin. Suosi siis lähellä olevia ulkoilumaastoja. Isomman lemmikin voi opettaa kulkemaan pyörän vieressä ja pienemmän lemmikin pyörän kyydissä tarvittavin varustein.

6. Aktivoi luovasti

Lemmikin leikkeihin ei välttämättä tarvita viimeisimpiä elektronisia vempaimia, vaikka ne hauskoja ovatkin. Leluja voi tehdä tarpeettomista tekstiileistä tai tavaroista turvallisuus huomioiden. Poista pehmoleluista muovisilmät, napit ja muut irtoavat materiaalit. Vanhat sukat eivät kelpaa tekstiilinkeräykseen, mutta ne voivat olla lemmikillesi kutsu iloiseen leikkihetkeen. Talouspaperihylsyistä ja kananmunakannoista saat oivaa virikettä jyrsoille tai ruokintavirikkeitä kissoille.

LAJITTELE NÄIN!

Elektroniikkaa sisältävä lelu tai tuote, esimerkiksi akvaarion sähköpumpu ► Sähkölaitteiden keräykseen.

Häkki ► Metallinen katto ja seinät osissa metallinkeräykseen, muovinen pohja sekajätteeseen.

Jätökset ► Biohajoavassa pussissa biojätteeseen, muovipussissa sekajätteeseen. Pussiin vain jätökset, ei hiekkaa ja multaa. Hyödynnä leipä- ja hedelmäpusseja kakkapusseina.

Kissanhiekkä, kuivike, pelletit, aluspurut ► Kasvi- ja puukuitupohjaiset biojätteeseen, hiekkaa tai savea sisältävät sekajätteeseen.

Kuljetuskoppa ja -laukku, peti ► Sekajätteeseen. Metallinen ovi metallinkeräykseen.

Kuollut lemmikki ► Tuhkattavaksi tai haudattavaksi maanomistajan luvalla. Jos tuhkaus tai haudaus ei ole mahdollinen, voi kissaa pienemmät lemmikit, kuten undulaatit tai hamsterit, laittaa pakkaukseen käärittynä sekajätteeseen. Isommat lemmikit on mahdollista viedä Kuopion jätekeskukselle.

Lemmikinruokapussi ► Materiaalinsa mukaan muovin, metallin tai kartonkiin. Sekajätteeseen, jos pakkauksessa montaa vaikeasti eroteltavaa materiaalia.

Lääkkeet lemmikin kotiapteekista ► Apteekkiin.

NÄIN BIOJÄTTEEN LAJITTELU SUJUU HELPOSTI JA SIISTISTI!

Biojätteen lajittelu voi tuntua hankalalta tai likaiselta arkiaskareelta, mutta sitä sen ei tarvitse olla. Lajittelun saa sujumaan ilman suurempia sotkuja ja vaivaa muutaman niksin avulla. Nämä ohjeet hyödyttävät erityisesti biojätteen erilliskeräykseen menevän biojätteen lajittelussa. Sen sijaan kotikompostoijan ei tarvitse pakata biojätettä. Lisäksi lautasliinoja sekä kananmunakennoa kannattaa laittaa kompostoriin maltilla.

- Pakkaa biojäte paperiseen, biohajoavaan tai sanomalehdestä taiteltuun pussiin. Hyödynnä myös tyhjät paperiset irtokarkki-, jauho- ja hiutalepusit. Anna biojätteen jäähtyä ja kuivahtaa ennen pussiin laittamista.
- Laita pussin pohjalle kananmunakennoa tai käytettyjä lautasliinoja kosteutta imemään.
- Imeytä enimmäkseen biojätteen nesteet talouspaperiin, käytettyihin lautasliinoihin tai kananmunakennoon. Lemmikinomistaja voi laittaa pussin pohjalle myös lemmikkieläinten purua tai puupohjaista kissanhiekkaa.
- Säilytä biopussia ilmastavasti, jolloin ylimääräinen kosteus pääsee haihtumaan, ja hajut pysyvät kurissa.
- Tyhjennä biojäteroskis säännöllisesti.

Miksi lajittelisin biojätteen?

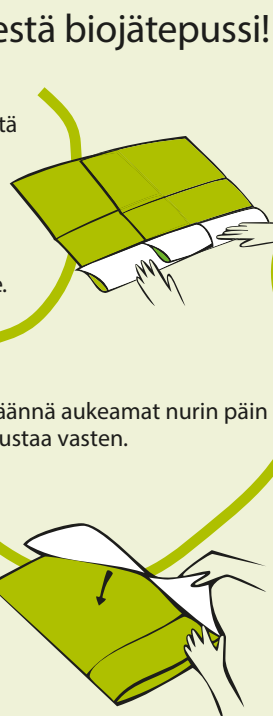
Erilleen kerättyinä biojätteen sisältämät ravinteet ja energia saadaan talteen ja uudelleen kiertoon. Jätekukon keräämä biojäte käsitellään Gasumin Kuopion biokaasulaitoksella. Suljetussa prosessissa erotetaan kaasu ja arvokkaat ravinteet. Kaasusta tuotetaan energiaa sähkö- ja kaukolämpöverkkoon, ja ravinteista jalostetaan laadukkaita kierrätyslannoitteita. Outokummun alueella erilleen kerätty biojäte käsitellään paikallisesti, kompostimalla Jyrin käsittelyasemalla.

Mitä haittaa biojätteestä on sekajätteen seassa?

Sekajätteen seassa biojäte päätyy Riikinvoiman ekovoimalaitokselle, jossa sekajäte poltetaan. Biojätteen käsittelyprosessissa biokaasulaitoksella saadaan talteen sekä energiaa että ravinteita, ja näin hyöty on polttoa laajempi. Ekovoimalaitos tuottaa sähköä ja lämpöä, mutta biojätteen osalta ravinteet menevät siellä hukkaan. Märän biojätteen lämpöarvo poltossa ei myöskään ole erityisen hyvä. Nimenomaan biojätteelle suunniteltu käsittely biokaasulaitoksella on tehokkain keino saada biojätteestä energiaa.

Taittele sanomalehdestä biojätepussi!

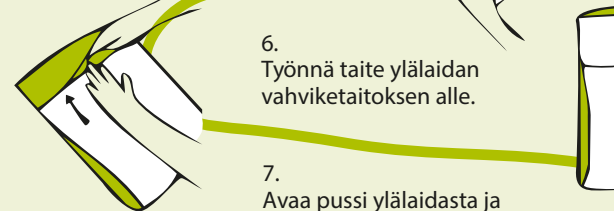
1. Levitä vähintään neljä päällekkäistä sanomalehden aukeamaa. Poista niitit. Jaa aukeamat kahteen osaan, laita aukeamat reilusti limittäin. Lisää tarvittaessa viides aukeama keskelle. Taita leveysnassa noin 10 cm:n taite.
2. Käännä aukeamat nurin päin alustaa vasten.
3. Taita aukeama kolmeen osaan siten, että taitteet menevät päällekkäin.

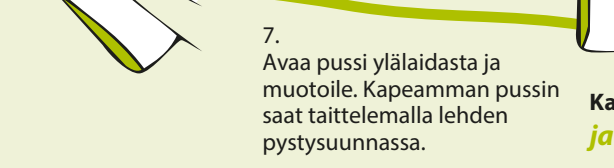
4. Sujauta päällimmäinen taite alemman sisään. Pyöräytä lehti siten, että taiteltu alareuna osoittaa ylöspäin. Käännä lehti lopuksi nurin päin alustaa vasten.

5. Taita lehti noin puolivälistä.

6. Työnnä taite ylälaidan vahviketaiteksen alle.

7. Avaa pussi ylälaidasta ja muotoile. Kapeamman pussin saat taittelemalla lehden pystysuunnassa.

Vinkki!
Luettuasi tämän lehden, käytä se biojätepussina tai laita paperinkeräykseen.

Katso video taittelusta osoitteessa jatekukko.fi/taittelebiopussi

KATI FÖRSTI JA SAIJA PÖNTINEN
VALOKUVA | MARKUS ASPEGREN

JÄTEHUOLTO UUDISTUU YHTEISTUUMIN

Jätekukon toimialueen jätepoliittista ohjelmaa, jätehuollon palvelutasoa ja jätehuoltomääräyksiä päivitetään tänä vuonna. Päivitys vaikuttaa jätehuolto-palveluihin, ja siksi työssä kuullaan keskeisesti myös alueen asukkaiden ajatuksia.

Päivitystyötä organisoi alueen jäteviranomainen Savo-Pielisen jätelautakunta ja siihen osallistuvat aktiivisesti myös alueen asukkaat, osakaskunnat ja Jätekuukko. Kaikkiaan uudistuksen tavoitteena on edistää kierrätystä ja kiertotaloutta sekä parantaa jätehuoltopalveluja.

Asukkaiden ääni kuuluviin

Kevään mittaan alueen asukkaille ja päivitystyössä mukana oleville sidosryhmille on järjestetty tulevaisuustyöpajoja, joissa on pohdittu jätehuollon tulevaisuutta. Työpajojen tarkoituksena on muodostaa kokonaiskuva siitä, millaisia jätehuollon palveluita alueella tarvitaan ja toivotaan.

”Työpajoissa on haastettu olettamuksia tulevaisuudesta ja käsitelty sitä, millä toimilla haluttuun tulevaisuuteen voisi päästä”, kuvailee Savo-Pielisen jätelautakunnan palvelupäällikkö **Saija Pöntinen**.

Työpajojen lisäksi asukkaat voivat vastata jätehuollon uudistamiseen liittyvään verkko-kyselyyn. Työpajojen ja kyselyiden anti otetaan mukaan jätepoliittisen ohjelman ja palvelutason päivitykseen. Päivityksen luonnosta asukkaat pääsevät kommentoimaan loppuvuodesta 2022.

Jätekukon palvelupäällikkö **Kati Försti** antaa suurta arvoa asukkaiden ajatuksille. ”Tahtotilamme on, että palvelut kohtaavat asukkaiden

tarpeet. Ihannetilanne olisi, että saamme erilaisia mielipiteitä erilaisilta ihmisiltä ja eri alueilta.”

”Asukkaiden mielipiteet ovat tärkeä pohja asetettaville tavoitteille ja linjauksille – tätä uudistusta tehdään asukkaita ja ympäristöä varten.”

SAIJA PÖNTINEN
SAVO-PIELISEN JÄTELAUTAKUNTA

Muutos nivoutuu osaksi arkea

Jätepoliittinen ohjelma ja jätehuollon palvelutaso nivoutuvat tiiviisti yhteen ja muodostavat kiinteän kokonaisuuden, joka näkyy kuntalaisten omassa arjessa. Jätekuukko tuo näitä asioita käytäntöön alueen jäteyhtiönä. ”Päivityksen myötä palvelutarjontamme voi tulla muutoksia. Konkretiaa ei kuitenkaan ole vielä tiedossa, sillä ensin kerätään asukkaiden ajatuksia”, Försti kirkastaa.

Jätehuoltomääräysten uudistus vaikuttaa siihen, millaiset säännökset ohjaavat Jätekukon ja asukkaiden toimintaa. Pöntinen kertoo, että

Vastaa kyselyyn viimeistään **15.5.**
www.jatelautakunta.fi/jatehuollon-kehittaminen

Termit tutuksi!

Jätepoliittinen ohjelma

Ohjelma on yhteinen näkemys ja tavoite siitä, mihin suuntaan jätehuoltoa kehitetään Jätekukon toiminta-alueella. Jätepoliittisen ohjelman hyväksyvät alueen kunnat.

Jätehuollon palvelutaso

Palvelutaso määrittelee kuntalaisille tarjottavien jätehuoltopalvelujen vähimmäistason. Palvelutason hyväksyy jätelautakunta.

Jätehuoltomääräykset

Määräykset ovat jätelautakunnan hyväksymiä paikallisia säännöksiä, joita jäteyhtiön ja asukkaiden on noudatettava.

tärkeää on kierrätyksen edistäminen ja alueelle sopivat ratkaisut. ”Valmistelemme jätehuoltomääräykset yhdessä sidosryhmiemme kanssa, mutta asukkaat pääsevät kommentoimaan sen luonnosta. Tästä tiedotamme kattavasti erikseen, joten kannattaa olla kuulolla.”

Aittoa kuuntelemista

Pöntinen rohkaisee kaikkia hyödyntämään vaikutusmahdollisuuksiaan. ”Asukkaiden mielipiteet ovat tärkeä pohja asetettaville tavoitteille ja linjauksille – tätä uudistusta tehdään asukkaita ja ympäristöä varten. Kaikki konkreettisetkin ideat kannattaa tuoda ilmi, sillä ne voivat nousta yhteisiin toimenpiteisiin.”

Försti on Pöntisen kanssa samoilla linjoilla ja kertoo, että Jätekuukko on tässä kohtaa vielä kuuntelijan roolissa. ”Me tulemme mukaan kuvioon sitten toteutuksessa. Emme ole vielä ennakoineet tätä päivitystä mitenkään, sillä silloin se ei olisi asukkaiden aittoa kuuntelemista.”

Kuopion lajitteluaseman omatoimiasiointi sai aikoinaan alkunsa nimenomaan asiakkaiden toiveesta. ”Asiakkaat toivoivat pidempiä aukioloaikoja, joten niitä on nyt laajennettu aamuun, iltaan ja viikonloppuun. Haluamme jatkossakin kehittää palveluitamme yhdessä asiakkaidemme kanssa”, Försti kertoo.

PÄIVI KYRÄ JA JARI RISSANEN
VALOKUVA | SAVON XPRESS

LAJITTELUASEMAN ITSEPALVELUAIKANA PÄRJÄÄ OHJEET JA OPASTEET HUOMIOIMALLA

Itsepalveluasiointi kasvattaa suosiotaan, sillä Kuopion lajitteluaseman asioinneista jo neljäsosa tapahtuu itsepalveluajana. Itsepalveluajan asiakasmäärä kasvoi 30 prosenttia vuodesta 2020 vuoteen 2021. Miten omatoiminen asiointi tapahtuu, ja mitä on hyvä huomioida asioidessa lajitteluasemalla silloin, kun henkilökunta ei ole paikalla? Kuopion lajitteluaseman lajittelumestarit vastaavat kysymyksiin omatoimiasioinnista.

Mitä tarvitsen asioidakseni lajitteluasemalla omatoimisesti?

Itsepalveluajana asiointi vaatii jätekuorman ilmoittamisen ennakkoon Jätekuon verkkokaupassa.

”Tarvitaa laite, jolla pääsee nettiin. Maksu hoituu verkkopankkimaksuna tai maksukortilla verkkokaupassa”, kertoo lajitteluaseman hoitaja Päivi Kyrä.

Verkkokauppaan kirjataan auton rekisterinumero, jonka lajitteluaseman puomiportilla oleva kamera tunnistaa.

”Kannattaa varmistaa, että auton rekisterikilpi on puhdas. Silloin kameralla ei ole ongelmia lukea sitä. Verkkokaupasta sähköpostiin saapuvassa tilausvahvistuksessa oleva PIN-koodi kannattaa myös etsiä valmiiksi. Sillä pääsee sisään silloinkin, kun kamera ei syystä tai toisesta lue rekisterikilpeä. PIN-koodi näppäillään tarvittaessa puomin luona olevaan lukijaan”, vinkkaa Kyrä.

”Jos haluaa purkaa jätteet kuormasta kertakierroksella, kannattaa tutustua Jätekuon verkkosivuilla lajitteluohjeisiin ja jätteiden purkujärjestykseen”,

jatkaa Kyrän kollega lajitteluaseman hoitaja Jari Rissanen. ”Jos joku lava menee ohi, peruuttamaan ei kannata ruveta. Turvallisempi vaihtoehto on ajaa uusi kierros lajittelualueella – niitä voi tehdä useamman samaan hintaan”, naurahtaa Rissanen.

Jätteen määrä vaikuttaa maksuun. Miten arvioin jätteen määrän?

Omatoimisesti asioidessa on itse määritettävä, minkä kokoinen lajitteluasemalle vietävä kuorma on. Verkkokaupassa valitaan tuote maksullisen jätteen määrän mukaan. Metallin, kodin sähkölaitteet, kyllästetty puu, pahvi sekä puujäte, ja Kuopiossa lisäksi pehmeä muovin ja ajoneuvojen renkaat, ovat kolmeen kuutioon saakka maksuttomina vastaanotettavia. Vaarallisia jätteitä voi viedä maksutta 100 kiloa kerralla.

Määrän arvioinnissa on kätevää ottaa käyttöön kuutioiden rinnalle litrat. Yksi kuutio on tuhat litraa. Isompana litramittana voi käyttää jätessäkkiä, joka on tilavuudeltaan noin 200 litraa. Jos jätessäkkiin laitettavia irrallisia jätteitä on vaikka neljän säkin verran, niiden tilavuus on yhteensä 800 litraa.

”Jos laittaisit irtojätteet säkkiin, kuinka monta säkkiä niistä tulisi”, kysyy Kyrä.

Joustinpatjoja mahtuu kuutioon kaksi kappaletta, ja kahden istuttava sohva on keskimäärin kahden kuution kokoinen.

”Parimetrinen patjan voi kuvitella taittavansa pituussuunnassa kahtia. Sellaisia taitettuja patjoja mahtuu kuvitteelliseen kuution laatikkoon kaksi päällekkäin”, hahmottelee Kyrä.

Miten lajittelen jätteet, joissa on monia eri materiaaleja?

Puujäte murskataan ja käytetään energian tuottamiseen. Sen vuoksi puussa saa olla kiinni ainoastaan nauvoja, saranota ja laatikostojen ohuet kiskot. Nämä saadaan erotettua puuta haketettaessa. Myös betonin kanssa kosketuksissa olleet muottilaudat käyvät puujätteeseen.

Metallinkeräykseen lajitteluasemalla voi laittaa myös sellaiset esineet, joissa on kiinni muutakin materiaalia. Metallin käsittelyssä eri materiaalien erottaminen onnistuu hyvin.

”Esimerkiksi metallirunkoinen työtuoli käy, vaikka siinä onkin muoviosia, pehmustetta ja verhoilua”, selventää Rissanen.

Mitä teen, jos en löydäkään tuomalleni jätteelle paikkaa lajitteluasemalta?

Jos jonkin jätteen lajittelupaikka arveluttaa, turvallisin paikka sille on Kuopion lajitteluasemalla

KUOPION LAJITTELUASEMA

Kaatopaikantie 316

Henkilökunta palvelee

ma–pe klo 10–18

Lajitteluasema toimii itsepalveluna

ma–pe klo 7–10, 18–21

la klo 7–21

Uutta 1.5. alkaen!

Itsepalvelu avoinna myös

sunnuntaisin klo 7–21

PIEKSÄMÄEN LAJITTELUASEMA

Puhdistamontie 1

Henkilökunta palvelee

ma ja ke klo 10–18

pe klo 10–17

Tulossa kesällä!

Lajitteluasema toimii

itsepalveluna

ma ja ke klo 18–21

pe klo 17–21

la klo 10–21

ASIOI TURVALLISESTI ITSEPALVELUAIKANA

- Laita jalkaan tukevat kengät.
- Pue pitkähihainen paita tai takki käsivarsien suojaksi.
- Käytä käsineitä.
- Huomioi muut asiakkaat, niin asiointi on kaikille sujuvaa.
- Vältä pitkien matkojen peruuttamista. Aja uusi kierros lajittelualueella.
- Otsalampusta voi olla pimeällä hyötyä. Näet hyvin myös peräkärryn kuomun varjostaessa.
- Siisti tarvittaessa jälkesi. Käytettävissä on harjoja ja lapiota.

Pieksämäen lajitteluasemalle pääsee asioimaan itsepalveluna iltaisin ja lauantaisin

Pieksämäen uusi lajitteluasema avattiin viime marraskuussa rakentamisajan sulun jälkeen tutussa osoitteessa Puhdistamontie 1. Kesällä Pieksämäen lajitteluasemalle avataan toivottu mahdollisuus asioida myös omatoimisesti. Itsepalveluasiointi maanantai-, keskiviikko- ja perjantai-iltana sekä lauantaisin tuo lajitteluasemalle viikossa yli 20 tuntia lisää aukioloaika.

”Kyselyjä itsepalveluasioinnin mahdollisuudesta on jo tullut”, kertoo lajitteluaseman hoitaja Jari Soininen.

Asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä uuteen asemaan, sillä siellä asiointi on sujuvampaa kuin aiemmin. On väljyyttä ja selkeät kulkusuunnat. Vaaralliset jätteet ja suurin osa sähkölaitteista jätetään palvelupisteen lähelle konttei-

hin. Muu jäte puretaan lavoille ja looseihin säältä suojassa katoksen alla.

”Aina kannattaa kysyä, jos mietityttää. Neuvotaan kyllä, ja yhdessä löydetään oikeat paikat jätteille”, rohkaisee Soininen.

Ensikertalaiselle on paikan päällä tapahtuvan neuvonnan lisäksi tarjolla Jätekuon verkkosivuilla lajitteluohjeet ja lajitteluaseman aluekartta. Aluekartan avulla lajitteluasemalle vietävän kuorman saa koottua valmiiksi sopivaan järjestykseen.

”Olemme saaneet kiitosta laajoista lajittelumahdollisuuksista. Asenteet ovat vuosien saatossa muuttuneet. Nykyään lajitellaan mielellään”, pohtii Soininen.

VAARALLINEN JÄTE

LAJITTELE
JA VIE MAKSUTTA

Painotuotteet
4041-0619

Vaarallinen jäte lakkaa olemasta vaarallista, kun se lajitellaan ja käsitellään oikein. Vaarallisen aineen merkinnät helpottavat tunnistamista.

Jos epäilet ainetta vaaralliseksi, kysy asiaa Jätekukon vastaanottohenkilöstöltä tai asiakaspalvelusta.

► JÄTEKUKON LAJITTELUASEMALLE

jatekukko.fi/lajitteluasemat

► VAARALLISEN JÄTTEEN KERÄYSAUTOON

jatekukko.fi/vaarallinen

KUOPIO, SIILINJÄRVI

To 5.5.

10.00–11.00 **Prisma, Rinki-ekopiste**, Savilahdentie 10
11.30–12.30 **Puijonlaakson kauppakeskus**, Rinki-ekopiste, Kiekkotie 3
13.30–14.30 **Matkakeskuksen saattopiha**, Kuopion Portti, Puutarhakatu 3
15.00–16.00 **K-Market Julkula**, Julkulanniementie 5
16.30–17.30 **K-Citymarket Päiväranta**, Rinki-ekopiste, Päivärannantie 18
18.00–19.00 **S-market Vuorela**, Rinki-ekopiste, Simpantie 2

KUOPIO

To 2.6.

10.00–11.00 **K-Citymarket Kolmisoppi**, Rinki-ekopiste, Kolmisopentie 1
11.30–12.30 **Petosien kauppakeskus**, Rinki-ekopiste, Jalkasenkatu 5
13.30–14.30 **K-Market Neulamuikku**, Rinki-ekopiste, Neulamäentie 28
15.00–16.00 **ABC S-market Ykkösrasti**, Tehdaskatu 19–23
16.30–17.30 **Ravintola Albatrossi**, P-paikka, Makasiininkatu 1
18.00–19.00 **S-market Keilankanta**, koulun P-paikka, Matkusniemenkatu 2

Seuraavat keräyspäivät Kuopiossa

11.8. / 8.9. / 10.11. / 8.12.

MAANINKA

K-Market Maaningan piha, Maaningantie 25

11.5. / 25.5. / 8.6. / 22.6. / 6.7. / 20.7. / 3.8. /
17.8. / 31.8. / 14.9. / 28.9.

Ke klo 15.30–17.30

Paikalla myös kiertävä lajitteluasema*

26.10. / 23.11. / 21.12.

Ke klo 15.30–17.30

Vain vaaralliset jätteet ja kodin sähkölaitteet

VALTIMO

S-market Valtimo, Keskuskatu 43
Takapiha, Rinki-ekopisteen vieressä

4.5. / 18.5. / 1.6. / 15.6. / 29.6. / 13.7. / 27.7. /
10.8. / 24.8. / 7.9. / 21.9. / 5.10. / 19.10.

Ke klo 14–18

Paikalla myös kiertävä lajitteluasema*

16.11. / 14.12.

Ke klo 15–17

Vain vaaralliset jätteet ja kodin sähkölaitteet

TUO KIERTÄVÄLLE LAJITTELUASEMALLE

Maksuton: metalli, sähkölaitteet, puu ja kyllästetty puu

Maksullinen: huonekalut ja muut isot jäte-esineet, remonttijäte

Pienkuormat enintään 3 m³/asiakas. Maksu pankkikortilla.